

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Шенденкова І.О., Палій М.А.

студенти;

Фірман В.М.

кандидат технічних наук, доцент,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПІДХІД ДО БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ

Одним з основних та актуальних питань охорони праці є збереження здоров'я в процесі трудової діяльності. Конституція України закріплює не лише право на працю, але й право на належні, безпечні і здорові умови праці [1]. Статтею 153 Кодексу законів про працю України гарантується створення на всіх підприємствах, в установах, організаціях безпечних і нешкідливих умов праці [2].

Проте далеко не завжди в усіх видах діяльності дотримуються основних вимог забезпечення безпечних умов праці, що у результаті спричиняє до професійних захворювань, травматизму, а іноді до летальних наслідків.

Нещасний випадок – це обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактору чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків або в дорозі, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю, зокрема від одержання поранення, травми, у тому числі внаслідок тілесних ушкоджень, гострого професійного захворювання та інших отруєнь, одержання сонячного або теплового удару, опіку, обмороження, а також, ураження електричним струмом, блискавкою та іонізуючим випромінюванням, одержання інших ушкоджень внаслідок аварії, пожежі, стихійного лиха контакту з представниками тваринного та рослинного світу, які призвели до втрати працівником працездатності на один робочий день чи більше або до необхідності переведення його на іншу роботу не менш як на один робочий день, зникнення тощо [3].

Небезпечні чинники можуть бути різними. Відповідно травми поділяють на механічні, теплові, хімічні, електричні та комбіновані. Механічні травми – це ураження частини тіла, переломи, рани, які

можуть бути заподіяні рушійними частинами виробничого устаткування та оброблюваними предметами, інструментом, переміщуваним вантажем. Теплові травми – це опіки, обмороження, теплові удари, які викликані переважно прямим доторканням до поверхні виробничого устаткування, впливом полум'я, гарячих предметів, раптовою дією розплавленого металу, гарячої рідини, пари чи газу. Хімічні травми – це хімічні опіки, гостре отруєння концентрованими кислотами. Електричні травми – це проникнення струму через організм людини. Причинами електричних травм на виробництві є обриви дроту, доторкання до неізольованих дротів чи предметів під напругою. Променеві травми пов'язані зі впливом випромінювання. Комбіновані травми можуть бути заподіяні кількома вищезазначеними видами. Беззаперечно, що класифікація травм є досить розширеною, наприклад, за місцем обставин і часом, коли стався нещасний випадок, травми також бувають не виробничого характеру і виробничого характеру [4].

За даними Міжнародної організації праці, щороку у світі фіксується приблизно 125 млн нещасних випадків, пов'язаних з виробництвом, включаючи 10 млн з тяжкими і 220 тис. зі смертельними наслідками [4].

Для попередження та уникнення травматизму та професійних захворювань роботодавці зобов'язані розробляти та реалізовувати комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці [2]. Зазначені заходи є основним аспектом у складанні колективного договору, який обов'язково передбачає визначення суми коштів з фонду соціального страхування від нещасного випадку на підприємстві [6].

У плані комплексних заходів для обов'язкового виконання передбачається своєчасне проходження персоналом попередніх та періодичних медичних оглядів, а також здійснення навчального процесу з питань охорони праці; створення контролю за забезпеченням працівників спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту та іншими заходами. Також провідним аспектом у реалізації заходів безпеки праці є професійна підготовка фахівців з охорони праці.

Законом України «Про охорону праці» на роботодавців покладається забезпечення виконання усіх нормативно-правових актів з питань охорони праці. Пріоритетним завданням є проведення профілактичних заходів. Серед них: впровадження прогресивних технологій, досягнень науки та техніки, вимог ергономіки, позитивний досвід з охорони праці, засоби механізації та автоматизації виробництва небезпечних виробничих процесів,

належне утримання будівель та споруд, виробничого обладнання та устаткування, моніторингу, який полягає в усуненні причин, які призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, також необхідно організувати проведення лабораторних досліджень умов праці, оцінку технічного стану виробничого обладнання чи устаткування, атестацій робочих місць у порядку і строки, визначені законодавством, та за їхніми підсумками вживати заходи до усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів тощо [5].

Суспільство повинно розуміти, що праця, перш за все, визначається природним покликанням особистостей і спрямована на благо громад, де метою постає реалізація тих здібностей, які закладені у самих індивідах. Роботодавцям важливо сприймати найманих працівників, як індивідуальностей, розвивати їхні потенції та створювати для них безпечні умови праці.

Видатний український філософ та поет Григорій Сковорода увів поняття «сродної праці», обґрунтовуючи наведене твердження прикладом про двох котів. Один із яких займався ловлею мишей, і це було природньо для нього й завдавало йому задоволення, а другий кіт, коли почав рибалити, то втратив сон, оскільки боявся води, відповідно став неспокійним. Зазначений приклад демонструє втрату закону «сродності». Дуже важливо займатися тією справою, яка тобі призначена, адже таким чином здійснюється реалізація людського способу існування. Підсумовуючи, варто сказати, що праця – це всеперемагаюча сила, без якої не може бути добра та щастя. Але наполегливий труд надає радість і задоволення лише тоді, коли відповідає індивідуальним природним нахилам особистості. Безумовно, що саме у зазначеному випадку він найбільш безпечний.

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що забезпечення комфортних умов праці є одним із пріоритетних аспектів ефективної праці та запобіганні професійних захворювань та травматизму. Уповноваженим органам необхідно більше приділяти увагу виробничим відносинам, особливо у питаннях забезпечення безпечних умов праці.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Кодекс законів про працю України // затверджується Законом № 322-VIII від 10.12.71 ВВР. – 1971.

3. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» № 337 від 17.04.2019.

4. Керб Л.П. Основи охорони праці: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 215 с.

5. Закон України «Про охорону праці» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 49. – С. 668.

6. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» // затверджується Законом № 77-VII від 28.12.2014.